Lietas arhīva Nr. C-09607-24/105
ECLI:LV:RPT:2024:0529.C770960724.4.S

Rīgas pilsētas tiesa
SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2024. gada 29. maijā

Rīgas pilsētas tiesa
tiesnese S.Sondare
rakstveida procesā izskatīja civillietu maksātnespējīgās akciju sabiedrības "PNB Banka" prasību vienkāršotās procedūras lietā pret /pers. B/ par naudas piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] 2023. gada 7. martā maksātnespējīgā akciju sabiedrība "PNB Banka", pamatojoties uz Kredītiestāžu likuma 60. pantu, Civillikuma 1401., 1425., 1469., 1472., 1512., 1587., 1588., 1590., 1716., 1717., 1720., 1753., 1754., 1756., 1757., 1759. , 1764. ,1765., 1934. un 1943. pantu, vērusies tiesā ar vienkāršotās procedūras prasību pret /pers. B/, lūdzot piedzīt no atbildētājas parādu 73,54 *euro*, likumiskos procentus 41,12 *euro*, izdevumus advokāta palīdzības samaksai 34,40 *euro* un noteikt prasītājai tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētāja likumiskos procentus.

Neizpildītās saistības izriet no pušu 2001. gada 17. jūlijā noslēgtā līguma Nr. 004120 par preču kartes Maestro izsniegšanu.

[1.1] Saskaņā ar Līguma noteikumiem, prasītāja izsniegusi atbildētājai atļauto kredītu 250 LVL, kas saskaņā ar valūtas kursu (1 LVL = 1,42288 EUR) ir 355,72 *euro*.

Atbilstoši Noteikumu 12. punktam, Līgums ir noslēgts uz nenoteiktu laiku. Tiesības izbeigt Līgumu ir abām pusēm un līgums tiek uzskatīts par izbeigtu tad, kad prasītājai ir atgrieztas visas izsniegtās kartes un no kartes konta ir norakstīta pēdējā operācija ar karti, bet ne agrāk kā pēc 40 dienām no brīža, kad viena puse rakstiski paziņojusi otrai par nodomu izbeigt Līgumu. Līguma izbeigšanas gadījumā visas summas, kas pienākas vienai vai otrai pusei tiek atlīdzinātas pilnībā.

Atbildētāja ir izmantojusi un nav atgriezusi prasītājai kredītu 28,90 LVL jeb 41,12 *euro* apmērā.

[1.2] Atbilstoši prasītājas grozījumiem, pakalpojumu tarifos atbildētājai ir piemērota komisijas maksa 1 *euro* apmērā par neaktīvo konta apkalpošanu no 2018. gada februāra līdz 2019. gada aprīlim. Atbilstoši norēķinu konta tarifiem, atbildētājai ir piemērota komisijas maksa 5 *euro* apmērā no 2019.gada maija līdz 2019. jūlijam, taču, tā kā prasītājas darbība 2019. gada 15. augustā tika apturēta, par 2019. gada augusta mēnesi atbildētājai tika piemērots komisijas maksājums par pusi no mēneša 2,42 *euro*. Kopā par neaktīvo konta apkalpošanu atbildētājai piemērota komisija 32,42 *euro*.

Atbildētāja nav ne samaksājusi parādu, ne arī sniegusi prasītājai jebkādus iebildumus par prasības pieteikumā norādīto.

[2] 2024. gada 2. aprīlī tiesā saņemti atbildētājas rakstveida paskaidrojumi, kuros norāda, ka prasību neatzīst, jo ir iestājies gan Komerclikuma 406. pantā noteiktais trīs gadu noilgums, gan arī Civillikuma 1895. pantā noteiktais desmit gadu noilgums, jo 23. gadu laikā ar banku nav bijusi nekāda saziņa.

[3] 2024. gada 10. aprīlī tiesā saņemta prasītājas atsauksme par atbildētājas rakstveida paskaidrojumiem kurai pievienots parādu ārpustiesas atgūšanas procesā SIA "Konsultatīvā sabiedrība "Conventus"" atbildētājai 2021. gada 23. jūlijā nosūtītais paziņojumu par parāda esamību un 2021. gada 20. oktobrī, 2022. gada 2. martā un 22. septembrī nosūtītie atkārtotie paziņojumi, ar kuriem atbildētāja informēta par parādsaistībām pret prasītāju.

[4] 2024. gada 23. maijā tiesā saņemti atbildētājas iebildumi par prasītājas atsauksmi, kuros norādīts, ka atbildētāja nav saņēmusi nevienu no atsauksmē minētajiem paziņojumiem. Papildus norāda, ka jau 2021. gadā bija iestājies gan Komerclikuma 406. pantā, gan arī Civillikuma 1895. pantā noteiktais noilgums.

[5] Par lietas izskatīšanas vietu un laiku, saīsinātā sprieduma saņemšanas iespējām, informējot par tiesas sastāvu, kas izskatīs lietu un izskaidrojot tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesim, pusēm paziņots 2023. gada 9. aprīlī.

Līdz sprieduma taisīšanai lietā puses nav iesniegušas lūgumus, papildinājumus vai noraidījumu tiesnesei.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, novērtējusi prasības pieteikumu kopsakarā ar lietas materiālos esošiem rakstveida pierādījumiem, atzīst, ka celtā prasība ir noraidāma.

Civilprocesa likuma 194. panta pirmās daļas 3. punkts noteic, ka tiesa sastāda saīsināto spriedumu vienkāršotās procedūras lietās, savukārt minētā likuma $250.^{25}$ panta (2^1) daļa paredz, ka tiesa arī pēc savas iniciatīvas šā panta $2.^3$ daļā noteiktajā kārtībā var sastādīt spriedumu atbilstoši šā likuma 193. pantā noteiktajam sprieduma saturam.

Ievērojot minēto, tiesa pēc savas iniciatīvas sastāda spriedumu atbilstoši Civilprocesa likuma 193. pantā noteiktajam sprieduma saturam.

[6.1] Tā kā atbildētāja iebildumus pret prasību par darījumu, kas noslēgts 2001. gada 17. jūlijā, pamatojusi ar Komerclikuma 406. pantā un Civillikuma 1895. pantā noteikto noilgumu, tad tiesa primāri izlemj jautājumu par noilguma, kā pastāvīga pamata prasības noraidīšanai, iestāšanos.

Judikatūrā pausta atziņa, ja, izskatot lietu pēc būtības, tiesa nodibina, ka ir iestājies civiltiesību normās noteiktais noilgums, tad tai jāpārbauda vienīgi jautājums par noilguma apturēšanu vai pārtraukšanu, bet nav jāskaidro strīda faktiskie apstākļi un jāvērtē pierādījumi, jo noilgums ir patstāvīgs pamats prasības noraidīšanai (sk. *Senāta 2010. gada 21. aprīļa spriedumu lietā Nr. SKC-100/2010, Senāta 2014. gada 28. februāra sprieduma lietā Nr. SKC-114/2014 12. punktu*; *Augstākās tiesas 2017. gada 16. oktobra sprieduma lietā Nr. SKC-369/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1016.C30425814.1.S) 7.3 punktu*), tiesai vispirms noskaidrojams termiņš, no kura sākas noilguma tecējums.

Civillikuma 1893. pants noteic, ka saistību tiesības izbeidzas, ja tiesīgā persona tās pienācīgi neizlieto likumā noteiktā noilguma termiņā.

Tiesību doktrīnā norādīts, ka likumā noteiktu termiņu, pēc kura notecējuma saistība izbeidzas, sauc par noilguma termiņu, bet saistību tiesības izbeigšanos tāpēc, ka ilgstošā laika posmā tā nav izlietota, sauc par noilgumu (saistības izbeigšanās ar noilgumu). Dažāda garuma noilguma termiņus nosaka ar likumu (sk. *K. Torgāns, Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata, Rīga, Tiesu namu aģentūra, 2006, 277. lpp.*).

Vispārējo saistību tiesību noilguma termiņu noteic Civillikuma 1895. pants, saskaņā ar kuru visas saistību tiesības, kuras nav noteikti izņemtas no noilguma ietekmes un kuru izlietošanai nav likumā noteikti īsāki termiņi, izbeidzas, ja tiesīgā persona tās neizlieto desmit gadu laikā. Tādējādi personai savas tiesības ir jāizmanto likumā noteiktā laika posmā – termiņā, pretējā gadījumā tā nevar pretendēt uz tiesas aizsardzību, jo civilo tiesību aizstāvēšana ir ierobežota ar prasības noilguma termiņu, lai tādējādi nodrošinātu civiltiesisko attiecību stabilitāti.

No lietas materiāliem izriet, ka 2001. gada 17. jūlijā starp AS "Lateko banka" (pēc nosaukuma maiņas AS "PNB banka") un atbildētāju noslēgts līgums Nr. 004120 par preču kartes Maestro izsniegšanu, no kura izriet starp pusēm pastāvošās tiesiskās attiecības, kas atbilst Komerclikuma 388. pantā norādītajām pazīmēm. No pieteikumam pievienotā konta izraksta redzams, ka pēdējais darījums atbildētājas kontā veikts 2001. gada 5. decembrī. Kopš minētā datuma bankas kontu atbildētāja nav lietojusi.

Tādējādi jautājums par prasības noilgumu izlemjams, ievērojot Komerclikuma Pārejas noteikumu 15. punktu, kurā noteikts, ka šā likuma D daļa Komercdarījumi, kurā ietilpst arī 406. pants, kas noteic, ka no komercdarījuma izrietošie prasījumi noilgst triju gadu laikā, ja likumā nav noteikts cits noilguma termiņš, stājās spēkā 2010. gada 1. janvārī un Pārejas noteikumu 16. punktu, kas noteic, - ja šā likuma D daļas spēkā stāšanās dienā Civillikumā vai citā likumā noteiktais noilguma termiņš nav notecējis, bet šā likuma D daļa nosaka īsāku noilguma termiņu, piemērojams šā likuma D daļā noteiktais noilguma termiņš, kurš skaitāms no 2010. gada 1. janvāra. Ja pēc šāda aprēķina noilguma termiņš iznāk garāks par līdzšinējo noilguma termiņu, noilguma termiņš izbeidzas tajā dienā, kad tas būtu notecējis saskaņā ar Civillikumu vai citu normatīvo aktu. Tas, ka darījums noslēgts laikā, kad nebija spēkā Komerclikums, nekādā veidā neietekmē tā komerciālo dabu.

Ievērojot minēto atzīstams, ka no līguma izrietošo prasījumu sākotnējais noilguma termiņš (trīs gadi) skaitāms no 2010. gada 1. janvāra, proti, līdz 2013. gada 1. janvārim, jo Komerclikuma "D" daļas spēkā stāšanās dienā prasītāja prasījuma tiesības pret atbildētāju jau pastāvēja un Civillikumā vai citā likumā noteiktais noilguma termiņš nebija notecējis.

[6.2] Saskaņā ar Civillikuma 1905. pantu, atgādinājums parādniekam pārtrauc noilgumu.

Par atgādinājumu Civillikuma 1905. panta izpratnē atzīstams līgumu pārkāpušam parādniekam adresēts kreditora gribas izpaudums, kurā izteikts prasījums izpildīt saistību. Pēc juridiskās dabas atgādinājums ir tiesību aizsardzības līdzeklis, kuru prasītājs izmanto, lai varētu īstenot savas no darījuma izrietošās attiecības (sk. *Senāta 2020.gada 3.decembra spriedums lietā Nr. SKC/12/2020*).

Prasītāja lietas materiāliem pievienojusi SIA "Konsultatīvā sabiedrība "Conventus"" 2021. gada 23. jūlijā atbildētājai nosūtīto paziņojumu par parādu un 2021. gada 20. oktobrī, 2022. gada 2. martā un 22. septembrī atkārtoti nosūtītos paziņojumus par parādu.

Pierādījumi tam, ka atbildētājai par parādu būtu atgādināts laika periodā līdz 2013. gada 1. janvārim, kas būtu par pamatu noilguma tecējuma pārtraukšanai, lietā nav iesniegti.

Noilgums nav šķērslis prasības pieteikuma iesniegšanai, tā pieņemšanai un tiesvedības ierosināšanai, bet, konstatējot noilguma iestāšanos, ja uz tā iestāšanos norāda kāds no lietas dalībniekiem, prasība ir noraidāma (sk. *Senāta 2017. gada 16. oktobra spriedumu lietā Nr. SKC369/2017*).

Komersantam, kā profesionālam tiesisko attiecību dalībniekam, ir zināšanas un iespējas savlaicīgi kārtot savas lietas (sk. *Senāta 2019. gada 30. maija spriedumu lietā Nr. SKC-104/2019;2019. gada 28. jūnija spriedumu lietā Nr. SKC-2019; 2019. gada 4. novembra spriedumu lietā Nr. SKC-191/2019*).

Nonākot pie šāda secinājuma, tiesa atzīst, ka prasītāja nav izmantojusi savas tiesības pieprasīt saistību izpildi no atbildētājas likumā noteiktajā termiņā, līdz ar to ir iestājies saistību izpildes noilgums, kas ir patstāvīgs pamats prasības noraidīšanai.

[7] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42. panta otro daļu ja prasību noraida, [..], tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, piespriežami no prasītāja valsts ienākumos. Ievērojot to, ka ceļot prasību tiesā prasītāja atbilstoši Civilprocesa likuma 43. panta pirmās daļas 10. punktam ir atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos, tiesas izdevumi prasības noraidīšanas gadījumā piekrīt valstij.

[8] Prasības noraidīšanas gadījumā nav pamata izdevumu piedziņai no atbildētājas prasītājas juridiskās palīdzības samaksai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 189.-193., 195. pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt maksātnespējīgās akciju sabiedrības "PNB Banka" prasību vienkāršotās procedūras lietā pret /pers. B/ par naudas piedziņu.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā 20 dienu laikā Rīgas apgabaltiesā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas tiesā, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.^{2} pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem.

Pilns spriedums sastādīts un pieejams 2024. gada 29. maijā.

Tiesnese S.Sondare